

GÜNCEL YAKLAŞIMLARA DAYALI ETKİNLİK ÖRNEKLERİYLE HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİ

Editörler

Dr. Aslı GÜNDOĞAN

Dr. Zeynep KILIÇ

GÜNCEL YAKLAŞIMLARA DAYALI ETKİNLİK ÖRNEKLERİYLE HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİ

Editörler: Aslı GÜNDOĞAN - Zeynep KILIÇ

Yazarlar: Mehmet GÜLTEKİN - Sayım AKTAY - Aslı GÜNDOĞAN - Ergün AKGÜN
- Mehmet ERSOY - Nur Leman BALBAĞ - Nurhan ATALAY - Zeynep KILIÇ -
Durmuş BURAK - Fatma KARAÇOBAN - Mehmet Fatih KAYA - Murat SÜMER -
Gözde ÖZENÇ İRA - Güneş AKÇA - Neşe ÖZTÜRK TURŞİN

ISBN: 978-625-8499-02-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Dizgi Grafik: Betül BAYRAK

Kapak Tasarımı: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2021

Baskı:

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti. İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1

Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

İletişim:

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

GÜNCEL YAKLAŞIMLARA DAYALI ETKİNLİK ÖRNEKLERİYLE HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİMİ

Editörler

Dr. Aslı GÜNDOĞAN

Dr. Zeynep KILIÇ

Yazarlar

Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN

Doç. Dr. Sayım AKTAY

Dr. Aslı GÜNDOĞAN

Dr. Ergün AKGÜN

Dr. Mehmet ERSOY

Dr. Nur Leman BALBAĞ

Dr. Nurhan ATALAY

Dr. Zeynep KILIÇ

Dr. Durmuş BURAK

Dr. Fatma KARAÇOBAN

Dr. Mehmet Fatih KAYA

Dr. Murat SÜMER

Gözde ÖZENÇ İRA

Uzm. Güneş AKÇA

Uzm. Neşe ÖZTÜRK TURŞİN

Bölümler ve Yazarlar

- Editörler**
- Dr. Öğr. Üyesi Aslı GÜNDOĞAN, *Muğla Sıtkı Koçman Ün.*
ORCID ID: 0000-0003-3786-6775
- Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KILIÇ, *Eskişehir Osmangazi Ün.*
ORCID ID: 0000-0002-5756-3782
- 1. Bölüm**
- Hayat Bilgisi Öğretiminin Geleceği**
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN, *Anadolu Ün.*
ORCID ID: 0000-0002-5281-1767
Arş. Gör. Gözde ÖZENÇ İRA, *Hacettepe Ün.*
ORCID ID: 0000-0001-6046-0306
- 2. Bölüm**
- Hayat Bilgisi Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı**
Doç. Dr. Sayım AKTAY, *Muğla Sıtkı Koçman Ün.*
ORCID ID: 0000-0002-5301-0099
- 3. Bölüm**
- Hayat Bilgisi Öğretiminde Sosyal Buradalık**
Uzm. Güneş AKÇA, *Bahçeşehir Ün.*
ORCID ID: 0000-0001-8390-6251
Dr. Öğr. Üyesi Ergün AKGÜN, *Bahçeşehir Ün.*
ORCID ID: 0000-0002-7271-6900
Uzm. Neşe ÖZTÜRK TURŞİN, *Bahçeşehir Ün.*
ORCID ID: 0000-0002-6689-3521
- 4. Bölüm**
- Hayat Bilgisi Öğretiminde Uzaktan Öğrenme**
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERSOY, *Eskişehir Osmangazi Ün.*
ORCID ID: 0000-0002-0724-2825
- 5. Bölüm**
- Hayat Bilgisi Öğretiminde Uyarlanabilir Öğrenme Ortamları**
Arş. Gör. Dr. Durmuş BURAK, *Kilis 7 Aralık Ün.*
ORCID ID: 0000-0003-3310-1505

6. Bölüm **Hayat Bilgisi Öğretiminde Yavaş Geçişli Animasyon (Slowmation) Kullanımı**
Dr. Öğr. Üyesi Nurhan ATALAY, *Niğde Ömer Halisdemir Ünv.*
ORCID ID: 0000-0003-1002-3110
7. Bölüm **Hayat Bilgisi Öğretiminde Dijital Oyunlar ve Oyunlaştırma**
Arş. Gör. Dr. Murat SÜMER, *Uşak Ünv.*
ORCID ID: 0000-0003-1566-4355
8. Bölüm **Hayat Bilgisi Öğretiminde Otantik Öğrenme Yaklaşımı**
Arş. Gör. Dr. Fatma KARAÇOBAN, *Çukurova Ünv.*
ORCID ID: 0000-0001-7779-6500
9. Bölüm **Hayat Bilgisi Öğretiminde Tersyüz Sınıf Modeli**
Arş. Gör. Dr. Mehmet Fatih KAYA, *Uşak Ünv.*
ORCID ID: 0000-0001-8494-8429
10. Bölüm **Hayat Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Drama**
Dr. Öğr. Üyesi Nur Leman BALBAĞ, *Kütahya Dumlupınar Ünv.*
ORCID ID: 0000-0002-5166-9076
11. Bölüm **Hayat Bilgisi Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları**
Dr. Öğr. Üyesi Aslı GÜNDOĞAN, *Muğla Sıtkı Koçman Ünv.*
ORCID ID: 0000-0003-3786-6775
12. Bölüm **Hayat Bilgisi Öğretiminde Storyline Uygulamaları**
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KILIÇ, *Eskişehir Osmangazi Ünv.*
ORCID ID: 0000-0002-5756-3782

“Hayat Bilgisinde, daha ziyade çocuk ruhu,
öteki derslerde ise ilim ve tasnif görüşü hakimdir.”

A. Fuat Baymur, 1937.

*Bu kitabı; çocukların ruhlarına dokunan tüm sınıf öğretmenlerimize
ithaf ediyoruz.*

Önsöz

Çocukların okulda edindiği bilgi, beceri, değer, tutum ve davranışlar gerçek yaşamda karşılığını buldukça önemli ve değerlidir. Etkili öğrenme çocukların günlük yaşamda karşılaştığı sorunlara aradığı çözümleri, okulda öğrenmeleriyle gerçekleşir. Başka bir ifadeyle okulda öğrenilenlerin gerçek yaşamdaki olay ve durumlarla örtüşmesi, öğrenmenin kalıcılığını ve uygulanabilirliğini sağlar. İlkokulun önemli derslerinden olan Hayat bilgisi dersi, çocuğun topluma uyumunu kolaylaştıran ve konusunu günlük olaylardan alan bir yaşam dersidir. Bu ders öğrencilerin toplumun parçası olmalarını, günlük yaşamlarını sürdürecekleri temel bilgi, beceri ve değerleri edinmelerini, hem yakın çevrelerini hem de dünyayı anlamlandırmalarını, doğal yaşama yönelik farkındalık geliştirmelerini amaçlamaktadır. Dolayısıyla Hayat Bilgisi doğası gereği ilkokuldaki diğer derslerden farklı bir öneme sahiptir.

Hayat Bilgisi dersi düşüncesinin neredeyse insanlık tarihi kadar eski olduğu bilinmektedir. İnsanların toplu biçimde yaşamaya başlaması ve toplumsal yaşamın oluşması, Hayat Bilgisinin çıkış noktasını oluşturmuştur. İlerleyen zamanlarda Platon ve Aristoteles'in gözlem yaparak bilgiye ve eşyaya ulaşma görüşünün, Hayat Bilgisinin temelini oluşturduğu söylenmektedir. Sonrasında ise çocuk eğitimi ve pedagojiyle ilgilenen Comenius, Rousseau, Pestalozzi gibi bilim insanları, Hayat Bilgisi düşüncesinin biçimlenmesinde önemli görüşler ortaya koymuşlardır. Cumhuriyet tarihine bakıldığında ise hayat bilgisi dersinin, Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar geliştirilen ilkokul programlarında mihrer ders olarak yer aldığı görülmektedir. Hayat Bilgisi dersini diğer derslerden özel kılan Hayat Bilgisinin çocuklara akademik bilgi, beceri ve değerleri kazandırılmasının yanı sıra yaşamla okul arasında köprü kuran bir ders olmasıdır.

İlkokulda özel yeri olan Hayat Bilgisi dersinin işlevsel yürütülmesi için sınıf öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Hayat Bilgisi dersinin, eğlenceli, öğretici ve yaşamla iç içe olacak bir biçimde yürütülmesi için bu dersin güncel, farklı yaklaşımlarla işlenmesi önemli görülmektedir. Bu kitapta, sınıf öğretmenlerinin zengin öğrenme ortamları oluşturmada gereksinim duydukları farklı yaklaşımlara dayalı etkinlik örnekleri sunulmaktadır. Kitap 12 bölümden oluşmuş, her bölümde farklı öğrenme teknik/yaklaşımlarını temel alan kuramsal bilgiler ile Hayat Bilgisi dersine yönelik etkinlik örnekleri sunulmuştur. Kitapta yer alan bölümlerin, sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarına yol gösterici olması ümit edilmektedir.

Hayat Bilgisi dersinde güncel yaklaşımların kullanılmasına yönelik farkındalık geliştirmeyi amaçlayan bu kitabın basılarak okuyucuya ulaşmasını sağlayan Vizetek Yayıncılık'a teşekkür ederiz. Ayrıca desteklerini ve akademik bilgilerini esirgemeyen ve yazdığı bölüm ile kitaba önemli katkılar sağlayan başta değerli hocamız Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN olmak üzere tüm yazarlarımıza teşekkür eder, kitabın sınıf öğretmenleri ve sınıf ėretmeni adayları için işlevsel, yararlı olmasını dileriz.

Editörler

Aslı GüNDOğAN-Zeynep KILIÇ

Eylül, 2021

İÇİNDEKİLER

Önsöz..... VII

1. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminin Geleceği 1

Giriş3

Hayat Bilgisi Dersinin Tanımı, Kapsamı ve Doğası.....3

Hayat Bilgisi Öğretiminin Geleceği 20

Kaynakça..... 23

Mehmet GÜLTEKİN

Gözde ÖZENÇ İRA

2. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı 27

Giriş 29

Arttırılmış Gerçeklik Aracı Kullanımı 32

Animatik Bir Sunu Aracı Kullanımı 33

Kameradan Karekod Okutarak Değerlendirme Aracı Kullanımı 35

Bir Web Sitesi Oluşturma Aracı Kullanımı 36

Bir Beyin Fırtınası Aracı Kullanımı..... 38

Bir Avatar Yapma Aracı Kullanımı 39

Bir Afiş Yapma Aracı Kullanımı..... 40

3 Boyutlu Bir Harita Yapma Aracı Kullanımı 42

Sonuç..... 43

Kaynakça 45

Sayım AKTAY

3. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Sosyal Buradalık 47

Giriş 49

Sosyal Buradalık Kavramının Boyutları 51

Farklı Ortamlarda Sosyal Buradalık..... 53

Etkinlik Örnekleri 56

Sonuç..... 64

Kaynakça 66

Güneş AKÇA

Ergün AKGÜN

Neşe ÖZTÜRK TURŞİN

4. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Uzaktan Öğrenme 69

Giriş 71

Teknolojinin Evrimi ve Türleri 71

Uzaktan Öğrenme 72

Hayat Bilgisi İçin Bir Deneyim Paylaşımıcısı ve
Hikâye Anlatıcısı Olmak 75

Etkinlik Örnekleri 77

Sonuç..... 86

Kaynakça 88

Mehmet ERSOY

5. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Uyarlanabilir Öğrenme Ortamları 91

Giriş	93
Uyarlanabilir Öğrenme	94
Uyarlanabilir Eğitsel Hiper Ortamlar	95
Uyarlanabilir Sınıf Ortamı	98
Uyarlanabilirlik.....	99
Hayat Bilgisi Öğretimi ve Uyarlanabilir Öğrenme Ortamları.....	102
Hayat Bilgisi Öğretiminde Uyarlanabilir Öğrenme Ortamlarının Tasarımı ve Uygulanması.....	103
Etkinlik Örnekleri	106
Sonuç.....	115
Kaynakça.....	117

Durmuş BURAK

6. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Yavaş Geçişli Animasyon (Slowmation) Kullanımı 121

Giriş	123
Eğitim ve Öğretimde Teknolojinin Önemi ve Öğretmen	123
Öğrenme Öğretme Sürecinde Teknoloji Kullanımı	126
Yavaş Geçişli Animasyon (Slowmation)	128
Hayat Bilgisi Dersinde Yavaş Geçişli Animasyon (Slowmation) Oluşturma Süreci	131
Etkinlik Örnekleri	135
Sonuç.....	137
Kaynakça.....	138

Nurhan ATALAY

7. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Dijital Oyunlar ve Oyunlaştırma 143

Giriş	145
Eğlenceden Eğitime: Eğitsel Dijital Oyunlar (Serious Games)	145
Eğitimde Oyunlaştırma	149
Oyunlaştırma – Katılım, Motivasyon ve Başarı İlişkileri	150
Başarılı Oyunlaştırma Örnekleri	151
Hayat Bilgisi Öğretiminde Dijital Eğitsel Oyunlar ve Oyunlaştırma	153
Etkinlik Örnekleri	154
Sonuç.....	158
Kaynakça	160

Murat SÜMER

8. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Otantik Öğrenme Yaklaşımı 163

Giriş	165
Otantik Öğrenme	165
Otantik Öğrenme Süreci.....	166
Otantik Öğrenmenin Bileşenleri.....	168
Çoklu Ortamlarda Otantik Öğrenme.....	172
Otantik Çoklu Ortam Uygulamaları	174
Otantik Öğrenme Etkinliklerinin Hazırlanmasında Göz Önünde Bulundurulması Gereken Noktalar.....	176
Hayat Bilgisi Dersi Kazanımları ile Otantik Öğrenme ve Etkinlik Örnekleri	177
Sonuç	190
Kaynakça	191

Fatma KARAÇOBAN

9. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Tersyüz Sınıf Modeli 195

Giriş	197
Tersyüz Sınıf Modeli (Flipped Classroom Model).....	198
Tersyüz Sınıf Modelinin Temel Bileşenleri.....	200
Tersyüz Sınıf Modelinin Eğitime Yansımaları ve Hayat Bilgisi Öğretimi..	202
Etkinlik Örnekleri	209
Sonuç.....	215
Kaynakça	216

Mehmet Fatih KAYA

10. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Kullanımı 221

Giriş	223
Yaratıcı Drama	223
Yaratıcı Dramanın Bileşenleri ve Planlama	226
Yaratıcı Dramada Teknikler	228
Hayat Bilgisi Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Kullanımı.....	231
Etkinlik Örnekleri	231
Sonuç.....	239
Kaynakça	241

Nur Leman BALBAĞ

11. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları 245

Giriş	247
Okul Dışı Öğrenme	247
Hayat Bilgisi Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme	253
Hayat Bilgisi Dersinde Yararlanılabilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları	258
Etkinlik Örnekleri	259
Sonuç	266
Kaynakça	268

Aslı GÜNDOĞAN

12. BÖLÜM:

Hayat Bilgisi Öğretiminde Storyline Uygulamaları 271

Giriş	273
Yaşam Becerileri ve Hayat Bilgisi Dersi	273
Storyline Yaklaşımı	276
Storyline Sürecinin Bölümleri ve Planlanması	278
Storyline Yaklaşımı ve Hayat Bilgisi Dersi	282
Etkinlik Örnekleri	283
Sonuç.....	293
Kaynakça	295

Zeynep KILIÇ